

Obsah

Předmluva	5
Úvod: Teoretická východiska výzkumu zaměřeného na kvalitu výuky	13
1 Problém „teorie praxe“	25
1.1 Lidské jednání mezi teorií a praxí	27
1.1.1 Racionalita sdílení světa: dorozumění a porozumění	30
1.1.2 Čisté poznávání vs. reflexe praxe	35
1.1.3 Epistémé, techné, areté ve vztahu k dialogu	50
1.1.4 Matematické včlenění do světa	51
1.1.5 Selhávání dokonalosti teorie ve vztahu k praxi	60
1.1.6 Kategorizace – cesta k výzkumným proměnným	73
1.1.7 Substanční pojetí vědy	79
1.1.8 Intencionalita	80
1.1.9 Relační pojetí v teorii a výzkumu	125
1.2 Teoretici a praktici ve společném kulturním poli	137
1.2.1 Diskurzivní a praktické vědomí	137
1.2.2 Habitus, skript	139
1.2.3 Praktiky a „škola podezření“	142
1.2.4 Struktura v kultuře a v jednání učitelů a žáků	147
1.2.5 Učební úloha – zvláštní praktika kulturní součinnosti	149
1.2.6 Didaktická znalost obsahu a jednotky obsahu: psychodidaktika – ontodidaktika	152
1.2.7 Ilustrace povahy faktu v transdidaktice	162
1.2.8 Didaktický metajazyk – modely kulturních struktur v didaktice	164
1.2.9 Cyklické sdílení znalostí jako rámec shod mezi praktiky a teoretiky v didaktice: společenství myslí v učitelské profesi	169
2 Problém poznávání-hodnocení	177
2.1 Mezi poznáváním a hodnocením: normativní a explanační pojetí v didaktice	179
2.2 Mezi subjektivitou a objektivitou na cestě k porozumění:	
gramotnost – kompetence	183
2.2.1 Transformace obsahu: subjektivní vědomí, intersubjektivní komunikace a objektivní bytí	183
2.2.2 „Cesty k porozumění“: časový rozměr výuky a tvorba mentálního schématu	184
2.2.3 Mezi gramotností a kompetencí, aneb funkční gramotnost jako cílová kategorie	189
2.2.4 Důsledky konstruktu „funkční gramotnost“ pro didaktický výzkum: téma objektivity a dvojí ontologie	194
2.3 Objektivita vs. indexikalita	195
2.3.1 Interpretační rámce indexikality a objektivity: okolnost, kontext	197
2.4 Učení z kontextu: konstrukce poznání ve společenství myslí	202
2.4.1 Model sémantizace a sdílení znalostí ve společné situaci	205
2.4.2 Mezi indexikalitou a objektivitou: dvojáka povaha obsahu	209
2.4.3 Opětovně nastolený problém redukce	212
2.5 Dvě ontologie – dvě rozdílné poznávací perspektivy v učební úloze	219
2.5.1 Reprezentace obsahu jako základ didaktického náhledu na funkční gramotnost	220
2.6 Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe mezi poznáváním a hodnocením	237
2.6.1 Profesní soud v učitelství a v kontextu profesionality	238
2.6.2 Profesní a laický soud z hlediska hodnoty soudu a didaktické citlivosti hodnotitele	241

2.6.3 Profesní soud mezi teoretickou znalostí a praktickou zkušeností: analytické a syntetické soudy	242
2.6.4 Profesní soud učitele jako projev porozumění a součást dorozumívání o výuce.....	246
2.6.5 Předem a následně strukturovaná reflexe - dva způsoby uplatnění profesního soudu....	248
2.6.6 Profesní soud v perspektivě zvyšování kvality učitelského jednání.....	252
2.6.7 Profesní soud o výuce na přechodu mezi ars inveniendi – ars demonstrandi.....	258
2.6.8 Závěrem k tematice profesních soudů a profesního usuzování v kontextu transdidaktické teorie	262
3 Metodika obsahově zaměřeného přístupu ke zkoumání a zlepšování výuky: inspirativní zdroje a procedura.....	265
3.1 Metodologické a metodické souvislosti transdidaktického přístupu: inspirační zdroje.....	266
3.1.1 Širší metodologický kontext problematiky	267
3.1.2 Model didaktické rekonstrukce	268
3.1.3 Design-Based Research neboli konstrukční výzkum.....	275
3.1.4 Metodika Klíčových didaktických událostí	281
3.1.5 Teorie didaktických situací v matematice	288
3.1.6 Metodologické a metodické souvislosti transdidaktického přístupu: shrnutí	293
3.2 Metodologické východisko pojetí metodiky 3A	294
3.2.1 Učební prostředí: objekt výzkumu metodikou 3A	296
3.2.2 Kultura vyučování a učení: kulturní pole pro výzkum metodikou 3A	304
3.2.2 Kvalita výuky v kontextu kultury vyučování a učení	309
3.2.3 Příznaky a principy kvality výuky zkoumané metodikou 3A	312
3.2.4 Sémantická a logická struktura obsahu – „nulový stupeň“ kultury ve výuce	316
3.2.5 Konceptová analýza v metodice 3A.....	329
3.2.6 Alterace a jejich uplatnění v metodice 3A.....	335
3.2.7 Model hloubkové struktury výuky – odvození základní struktury	338
4 Didaktické kazuistiky metodikou 3A: vícepřípadová studie.....	349
4.1 Případ (kauza) a vymezení případové studie v metodice 3A	351
4.2 Věrohodnost případové studie v metodice 3A.....	355
4.3 Postup vytváření kazuistiky.....	358
4.3.1 Anotace.....	359
4.3.2 Analýza	360
4.3.3 Alterace	360
4.4 Vícepřípadová studie metodikou 3A	361
4.4.1 Soupis a charakteristika zkoumaných případů.....	363
4.4.2 Postup tvorby vícepřípadové studie	370
4.5 Poznatky z vícepřípadové studie	372
4.5.1 Odcizené poznávání	373
4.5.2 Utajené poznávání	386
4.5.3 Nezavršené poznávání	399
4.5.4 Zúčastněné (konstruující) poznávání	402
4.6 Závěr a diskuse k vícepřípadové studii	415
Doslov	419
Summary	423
Literatura	427
Seznam exkursů, tabulek a obrázků.....	439
Rejstřík věcný	445
O autorech.....	455